

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

2014 yılında Irak hükümetiyle "TC Orman Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı" adı altında hazırlanan bir sözleşme ile iki ülke arasında dostane ilişkilerin güçlenmesi yansira su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasında bilimsel teknik ve hidrolojik şartlara göre su kaynaklarının mevcut durumunun ortak çalışmalarla tespit edilmesi, taşkınlarla ve kuraklıktan korunma maksatlı planlama ve projelendirme çalışmaları yapılması ve baraj işletmesine dair konuların ele alınacağı, tecrübelerin aktarılacağı eğitim programlarının düzenlenmesi gibi konularda işbirliği yapılması öngörülmektedir. Ocak 2019'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş ve 20 Şubat 2019 tarihinde Dışişleri Komisyonunda kabul edilmiştir. Sözleşmeye dair kanun teklifi henüz Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde onaylanmamıştır.

Bu bağlamda;

1. Dicle nehrinin Irak ve Suriye ülkelerinden geçerek denize ulaşmaktadır. Türkiye, birçok devletin sınırları içinde yer alan akarsularla ("sınır aşan" terimi kullanılıyor) ilgili önemli uluslararası sözleşmelerin altına halen imza atmadı. Bunların başında 2014'te yürürlüğe giren 1997 Birleşmiş Milletler (BM) Uluslararası Suyollarının Seyrüsefer-dışı Kullanım Hukukuna İlişkin Sözleşmesi geliyor. Türkiye bu sözleşmeleri neden imzalamamaktadır? 25 Aralık 2014 tarihinde imzalanan Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Uygun Bulunduğuna Dair Kanun BM Uluslararası Suyollarının Seyrüsefer-dışı Kullanım Hukukuna İlişkin Sözleşmesi'ne uygun mudur?
2. Belgede Dicle ve Fırat konusunda işbirliği yapılacak, karşılıklı fayda göz önünde bulundurulacak denmektedir. Ilısu Barajı ve diğer barajların yapılmasında böyle bir işbirliği yapılmış mıdır?
3. Ilısu Barajı ile Irak sınırları içindeki UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Irak'taki Mezopotamya Sazlıkları'nın (Ahvar) kurumasına etkisi olacağı değişik raporlarda dile getirilmiştir. Ilısu Barajı ile ilgili ÇED raporlarında bu durum göz önünde bulundurulmuş mudur?

19805

4. İklim krizinin gerek Türkiye'ye gerekse de Dicle ve Fırat'ın suladığı Mezopotamya bölgesine genel etkisinin kuraklıkların artması şeklinde olacağı bilimsel olarak ortaya konmaktadır. Fırat ve Dicle nehirleri üzerinde yapılan barajların ÇED süreçlerinde iklim krizinin etkileri ile ilgili yapılan gelecek projeksiyonları göz önünde bulundurulmuş mudur? İklim krizinin küresel bir olgu olduğu hesaba katılırsa, Fırat ve Dicle gibi sınır aşan nehirlerle ilgili çok taraflı iklim kriz eylem planları hazırlanmış mıdır?
5. Sözleşmede tarafların ortak bilimsel ve teknik araştırmalar ile programlar yürüteceği söylenmektedir. Irak Hükümeti tarafı ile ortak düzenlenen herhangi bir toplantı, konferans, sempozyum gibi işbirliğine gidilmiş midir?
6. İklim krizinin yarattığı kuraklık ve aşırı sıcaklar aynı zamanda gıda krizine de neden olmaktadır. Bu nedenle tarım alanlarının korunması gelecek açısından büyük önem arz etmektedir. En verimli tarım alanlarının nehir kıyıları ve nehirlerin suladığı alanlar olduğu bir gerçektir. Bu açıdan Ilısu Barajı'nın su tutması ile kaç hektar tarım alanı su altında kalacaktır?